

Said Nursî

Said Nursî veya **Bediüzzaman Said Nursî**^{[1][2][3]} (Osmanlı Türkçesi: نرسى سعید الزمان بدی ع) ya da nüfus kaydında geçen hâliyle **Said Okur**^[4] (1878; Nurs, Hizan^[1] - 23 Mart 1960; Şanlıurfa, Türkiye), İslam alimi, düşünürü ve tefsir yazarı. *Risale-i Nur* kitaplarının yazarı ve *Nur Cemaati*'nin kurucu lideridir.^[2] I. Dünya Savaşı, Kafkas Cephesi Gönüllü alay komutanı ve Gazi'dir.^{[5][6][7]}

15 yaşında bir medrese öğrencisi iken hocası tarafından verilen **Bediüzzamân** (zamanın güzelliği) lakabı ismiyle birlikte kullanılır.^{[8][9]} Kendisinin "Bediüzzaman" isminin yanı sıra "Said-i Nursî"^[10] ve "Said-i Kürdî"^{[11][12]} gibi isimler kullandığı da bilinmektedir.

1 Hayatı

Said Nursî, 1878 yılında Bitlis'in Hizan ilçesine bağlı İsparit nahiyesinin Nurs köyünde doğdu.^[1] Babasının adı Mirza, annesinin adı Nuriye'dir.^[1]

Nursi, Van'da *Medresetü'z-Zehra* isimli bir medrese kurma fikrini gerçekleştirebilmek için 1907 yılında İstanbul'a geldi.^[13] Daha sonra İttihat ve Terakki Cemiyetiyle irtibata geçmek için Selanik'e gitti. Said Nursî, 31 Mart İsyanı sonrasında tutuklandı, yargılandı ve suçsuz bulunarak serbest bırakıldı. 1916'da Osmanlı-Rus savaşı sırasında esir düştü, bir yıl Rusya'da esir kamplarında kaldıktan sonra kaçarak ülkeye döndü.^[14] Daha sonra Van'a yerleşti. Şeyh Said'e isyan etmemesini telkin etmesine rağmen^[15] Şeyh Said İsyanı sonrasında takibe alındı ve Barla'ya sürgün edildi. 1925 ile 1952 yılları arasında çeşitli sürgün ve hapis cezaları dolayısıyla Burdur, Isparta, Kastamonu ve Emirdağ'da kaldı. Kitaplarından dolayı yargılandığı dönemlerde aylarca Eskişehir, Denizli, Afyon hapishanelerinde tutuklu kaldı ancak beraat etti.

Said Nursî, hayatının "Eski Said", "Yeni Said" ve "Üçüncü Said" olmak üzere üç dönemden oluştuğunu ifade eder. Eserlerinde, 45 yaşına kadar olan hayatını "Eski Said" dönemi olarak ifade etmiştir. Eski Said, imani yöntemlerle birlikte İslamiyete siyaset yoluyla da hizmet edilebileceği fikriyle hareket etmiştir. Daha sonra, zamanın gelişen olayları onun bu fikrini değiştirmiş ve siyasetten tamamıyla çekilmiştir.^[16]

Eski Said'in "Yeni Said"'e geçişinde, Said Nursî'nin, Abdulkadir Geylani'nin *Fütuḥ'ul Gayb* isimli kitabından aldığı ders önemli rol oynamıştır.^[17] *Risale-i Nur* Külliyyatı'nın büyük kısmı Yeni Said döneminde yazılmıştır. Said Nursî, Eski Said ile Yeni Said dönemlerini "Eski Sa-

id, daha ziyade akli gidiyordu, Yeni Said ise ilhama da mazhardır, akıl-kalp ittifakıyla hareket eder." diye özetlemektedir:

1948'deki Afyon hapsinden sonraki hayatını ise "Üçüncü Said" dönemi olarak ifade etmiştir.^[18] 23 Mart 1960'da Şanlıurfa'da vefat etti. Urfa'daki Halil-ur Rahman Derghahı'na defnedildi. Ancak 12 Temmuz 1960'da 27 Mayıs Darbesi hükümetinin emriyle mezarı yıkıldı ve bilinmeyen yere nakledildi.^[19]

1.1 Gençlik çağı ve eğitimi (Eski Said)

İlk eğitimini ağabeyi Molla Abdullah'tan almıştır. Dokuz yaşında (1887) Tağ Köyü'ndeki Molla Mehmed Emin Efendi'nin medresesinde öğrenim hayatına başladı. 1888'de medrese eğitimi bırakarak köyüne döndü. *Tarihçe-i Hayat*'ta izzetine çok önem verdiği, âmirane söylenen en küçük bir söze bile tahammül edemediği, bu sebeble köyüne geri döndüğü yazılmıştır.^[20] Köyüne döndükten sonra, medrese öğrencisi olan ağabeyi Molla Abdullah'ın derslerini takip ederek kendini ilerletmiştir. Beş yıl süren tahsil hayatı boyunca Molla Mehmed Emin Efendi Medresesi, Mir Said Veli Medresesi, Molla Fethullah Efendi Medreselerinde eğitim aldı. Risalelerinde, bu süre zarfında Kur'an'ı hatmettiğini, sarf ve nahiv kitaplarını İzhar'a kadar okuduğunu, Doğu Beyazıt'ta bulunan Şeyh Mehmet Celali'nin medresesinde üç ay süren bir eğitim gördüğünü, bu eğitimi sırasında her gün günde üç saat meşgul olarak yüze yakın kitabı okuyup ezberine aldığını, medreselerde eğitimi yapılan kitaplar dışında pek çok başka kitabı da okuduğunu yazmıştır.^{[21][22][23][24][25][26]} Nakşibendî tarikine intisabı, Halidî şeyhlerin sosyal aktivitelerine katılımıyla olmuştur.^[27] Daha sonra icazetini aldığı ve sonra Doğu-beyazıt'tan ayrıldığı bildirilmektedir.^[28] Bu sırada arkadaşları ve bazı hocalarıyla olan tartışmaları ve kavgaları sebebiyle medrese eğitiminde aksamalar olmuştur.^[29] Köyüne döner ve kış köyünde geçirir.

Said Nursi gördüğü bir rüyadan etkilenerek eğitime dönerek Müküs ocağındaki Mir Hasan Veli Medresesine gider.^[30] Zor konularda gösterdiği anlayış, okuduğu kitapları kolaylıkla ezberine alması ve ilmi tartışmalardan galip ayrılması gibi özellikleri Molla Fethullah Efendi tarafından "Bediüzzaman" şeklinde isimlendirilmesine yol açar.^{[26][31][32][33]}

Risalelerinde, bu dönemden sonra Bitlis'e gelen Said Nursî'nin ilmi alt yapısı ve farklı kişiliğinin, Bitlis Valisi Ömer Paşanın dikkatini çektiği ve Vilayet konağında ka-

arak çalışmalarına devam etmesi için ona bir oda tahsis edildiği yazılmıştır.^[34] Burada iki yıl kalan Nursî daha sonra Van Valisi Hasan Paşa tarafından Van'a davet edilmiş, valilik konağında, Hasan Paşa ve sonrasında İškodralı Tahir Paşa zamanlarında konağın kendisine ayrılan bölümünde yaklaşık olarak 10 yıl çalışmalarına devam etmiştir.^[35] Bu dönemde Horhor Medresesi'nde de talebelerine ders vermekte olduğu da eserlerinde anlatılmaktadır.^{[36][37][38]}

Said Nursî, idealinde Van'da kurulmasını arzu ettiği, fen bilimleriyle İslami ilimlerin birlikte okutulacağı, **Medresetü'z-Zehra** (çiçek okulu) ismini verdiği üniversite düşüncesini hükümete iletmek için 1907 yılında İstanbul'a gelir. **El-Ezher Üniversitesi'**ne kardeş olarak tarif ettiği bu üniversitede Arapça, Türkçe ve Kürtçe olmak üzere üç dilde eğitim yapacağını belirtmektedir.^[39] İstanbul'da Ferik Ahmed Paşa'nın evine yerleşmiş,^[40] idealindeki üniversite ile ilgili bir dilekçeyi padişahın özel kalem dairesi olan Mabeyn-i Hümayun'a sunmuş, ancak Said Nursî'nin bu talebi için hükümet bir teşebbüste bulunmamıştır. Gelişinden iki ay sonra **Fatih**'te bulunan Şerkeri Hanı'na yerleşen^[41] Said Nursî, odasının kapısına "*Burada her suale cevap verilir, her müşkül hallolunur; fakat sual sorulmaz*" şeklinde bir yazı asmıştır.^[42]

Medresetü'z-Zehra ile ilgili dilekçesini II. Abdülhamid'e vermek amacıyla, selamlıkta düzenlenen törene üzerinde yöresel kıyafetleri, başında sarığı ve hançeri ile katıldı. Bu hareketi neticesinde önce tutuklandı daha sonra akıl hastahanesine (Üsküdar Toptaşı Tımarhanesi) kapatıldı.^[13] Doktor raporu akıl hastası olmadığına hükmedince hastaneden çıkartıldı.^[43] Serbest kaldıktan sonra keskin bir Abdülhamit muhalifi olarak İttihat ve Terakki Cemiyetiyle irtibata geçmek için Selanik'e gitti. Selanik'te cemiyetin önde gelen isimlerinden daha sonra Selanik Mebusu olacak olan **Emanuel Karrasso** ile ve cemiyetin diğer önderleri ile görüştü. Selanik'te **Meşrutiyetin İlanı**'ndaki kutlamalarda II. Abdülhamit idaresine karşı hürriyet nutukları söyledi. Nutuklarında **Hürriyetten** önce İstibdadı(baskıcı rejim) muhafaza etmek için şeriat meselelerinden geri adım atıldığını dünya için dinin feda edildiğini ve meşrutiyetin gerekli olduğunu söylemiştir.^[44] Bu dönemde Osmanlı Devletinin güvenlik ve istihbarat kurumu olan **Teşkilat-ı Mahsusa**'da görev aldığı, **İttihat ve Terakki Cemiyeti'**ne üye olduğu yazılmıştır.^[13] Teşkilat-ı Mahsusa tarafından 1915 yılında Bitlis'te Rus Cephesinde görevlendirildiği, Libya'ya gönderildiği tarihci **Cemal Kutay** tarafından yazılmış ancak bu görevlendirilme bilgisinin doğru olmadığı yönünde itirazlar olmuştur.^[45]

Abdülhamid sonrasında, eğitimle ilgili düşüncelerini Sultan V. Mehmet'e sunmak üzere İstanbul'a geldi. Van'da kurmayı planladığı **Medresetü'z Zehra** padişah tarafından kabul gördü ve 19 bin altın ödenek ayrıldı.^[46]

1908'de **İkinci Meşrutiyet**'in ilanından hemen önce İstanbul'a geldi. İstanbul'da **Derviş Vahdeti**'nin **Volkan Gazetesi**'nde yazdı. İslamcı bir siyasi parti olan **İttihad-**

ı Muhammedi Fırkası'nın (Fırka-i Muhammediye) kurucuları arasında yer aldı. **Volkan Gazetesi** bu fırkanın yayın organıydı. 13 Nisan 1909 (Rumi 31 Mart 1323) tarihinde **31 Mart Vakası** patlak verdi. Selanik'ten gelen **Hareket Ordusu** aradan 11 gün geçtikten sonra isyanı bastırabildi. Bazıları **İttihad-ı Muhammedi Fırkası**'nın ileri gelenleri olmak üzere isyanı çıkaranlar ve **Derviş Vahdeti** ile birlikte **Divan-ı Harp Mahkemesinde** yargılandı, **Derviş Vahdeti** ve 16 kişi idam edildi, Said Nursî davadan beraat etti. Serbest kaldıktan sonra **Serbesti Gazetesi**'nde "ordunun ruhu ve ülküsünün okullu subaylar olduğunu, bunlara isyan etmenin cinayet olduğunu" yazmıştır.^[47] İsyanın ardından **Batum** üzerinden Van'a gitti. 1911 yılında tekrar İstanbul'a döndü. 1911'de **Şam, Emeviye Camii**'nde okuduğu hutbe daha sonra **Hutbe-i Şamiye** adıyla kitaplaştırıldı. **Münâzarat ve Muhakemât** gibi eserlerini telif etti.

1915-1917 arasında **Osmanlı-Rus Savaşında Kafkas Cephesinde** albay rütbesiyle gönüllü alay komutanı olarak **Birinci Dünya Savaşı**'na katıldı.^[7] Kendi kurduğu 3-4000 kişilik gönüllü milis alayı ile Bitlis ve Muş'un savunmasını yaparken birçok talebesini kaybetti. Kendisi de Bitlis'te yaralandı ve Ruslar tarafından esir alındı. Volga nehri kıyısındaki **Kostroma**'ya gönderildi.^[48]

Kostroma'da esir olarak bulunurken Rus başkumandan **Nikolay Nikolayeviç** esirleri teftiş için kampa gelir. "Dikkat" komutunun verilmesiyle herkes ayağa kalkmasına rağmen Said Nursi ayağa kalkmaz. Rus başkumandan önünden görmediği düşüncesiyle tekrar geçmesine rağmen **Bediüzzaman** itaatsiz bir tavırla selam vermez ve ayağa kalkmaz bu tavrı idam cezasına çarptırılmasına neden olur. Neden ayağa kalkmadın sorusuna ise "Ben bir Müslüman âlimiyim. İmanlı bir kimse, Cenab-ı Hakkı tanımayan bir adamdan üstündür. Binaenaleyh, ben sana kıyam etmem" diye cevap verir. **Bediüzzaman** son arzusu olarak namaz kılmak ister. Rus başkumandan ve askerlerin bakışları arasında namaz kılar. Rus başkumandan bu durum karşısında: "O hareketinizin, mukaddesatınıza olan bağlılıktan ileri geldiğine kanaat getirdim" diyerek idam cezasını kaldırır.^[49] Sibiryada esir kamplarında iki buçuk yıl geçiren Nursî 1917'de **Kostroma Esir Kampı**ndan kaçarak İstanbul'a döndü ve Osmanlıda en üst fetva kurulu olan **Dar-ül Hikmet-ül İslamiye**'ye atandı.

Nursî I. Dünya Savaşı sonlarında imzalanan **Mondros Ateşkes Antlaşması** mütareke günlerinde, **Çamlıca**'daki evinde yeğeni **Abdurrahman** ile birlikte kalmıştır. Bazı araştırmalar bu dönemde **Kürdistan Teali Cemiyeti**'ni ve **Kürt Neşriyat Cemiyeti** gibi cemiyetlere katıldığı yönünde olmasına rağmen^[50] **Kürt Teali Cemiyeti**'nin üyeleri^{[51][52][53]} nin Said Nursî'yi cemiyetlerine davet ettikleri, ancak Nursî'nin bu teklifi cemiyete gönderdiği bir mektupla reddettiği diğer yazarlar tarafından ifade edilmektedir.^{[54][55][56]} İngiliz Hava Kuvvetleri Komutanlığı tarafından **Bağdat**'tan yazılan gizli raporda, **Kürtleri Türklere karşı kışkırtarak ayaklandırmak** amacıyla kurulmuş olan **Kürdistan Teali Cemiyeti**'nin kurucuları arasında Said-i Kürdî (Nursî)'nin de adı geçer.^[50]

15 Şubat 1919 tarihinde sonradan Teâli-i İslâm Cemiyeti adını alan Cemiyet-i Müderrisîn'in Mustafa Sabri, İskilipli Mehmet Atıf Hoca, Ermenekli Saffet Efendi gibi din ve eğitimcilerle birlikte kurucu azaları arasında yer aldı.^{[57][58]} 1919'da *Mesnevî-i Nuriye* adlı eserini yazmaya başladı. Bu günlerde Said-i Nursî "Sünûhât" (1920), "Hakikat Çekirdekleri" (1920), "Nokta" (1921), "Rumûz" (1922) gibi bazı kitapçıkları kaleme almıştır.^[50]

Said-i Nursî, İstanbul'da "Darül-Hikmet'ül İslamiye'de çalışmakta iken, Mustafa Kemal Paşa, Doğu Anadolu'da, Kuzey Irak'ta ve Suriye'de İslamı anlatabilecek, bölgedeki insanları Kurtuluş Savaşı'na katılmaya çağırarak din adamlarına ihtiyaç duymaktaydı. *Emirdağ Lahikası*'nın bir bölümünde Said-i Nursî'nin Kürt bölgelerinde tanınmış ve hatırı sayılan bir din adamı olması dolayısıyla Mustafa Kemal Paşa'nın onu Güney Doğu Anadolu'ya vazir olarak göndermek istediği kaydedilir. Mustafa Kemal Paşa böylece bir ittifak oluşturacak ve doğulu halkın da bu ittifakta toplanmasını sağlayacaktı. Ancak Said-i Nursî bu dönemde Anadolu'ya geçmeye yanaşmamış, Kurtuluş Savaşı'nın bitimine rastlayan 1922 senesinde Anadolu'ya geçmiştir.

Said Nursî, İstanbul'da İngiliz politikalarına karşı bir risale ve Mustafa Kemal Paşa ile silah arkadaşlarını "dinsiz" ve "zındık" ilan eden hıyanet fetvasına karşı, "bu fetvanın ilmen geçersiz olduğunu" beyan eden "Hutuvat-ı Sitte" adlı bir bildiri hazırlamıştır. Bu eser yüzünden işgal kuvvetleri tarafından gıyabında ölüm cezasına mahkûm edildi.^[59] Said Nurs-i bu bildiriye yayınlamadan önce 3 müftü tarafından imzalanan ve 64 müftünün de onayladığı "düşmana karşı mücadele etmenin din gereği olduğu"nu anlatan bir karşı fetva yayınlanmış bulunmaktaydı.^{[50][50]}

Eski Van Valisi Tahsin Bey gibi dostlarının ve Mustafa Kemal Paşa'nın davetleri sonucu, 9 Kasım 1922'de Ankara'ya gitmiş^[60] ve Milli Meclis'in 2. oturumuna dinleyici olarak katılmıştır.^[61] Ancak, milletvekillerine yaptığı, on maddelik, "Türkiye'nin şekillenmesinde mânevî dinamiklerin ihmal edilmemesini" de içeren çağrısı sert tepkiler aldı.^{[62][63]} Said Nursî, Medreset-üz Zehra ideali için, II. Meşrutiyet döneminde Van'da temelini attığı fakat savaş yüzünden inşaatı başlatılamayan üniversitenin kurulması için Mebuslara bir kanun teklifi hazırlattı. Bu teklif mecliste iki yüz milletvekilinden 163'ünün imzasıyla kanunlaştı. 7 Nisan 1923'de talebe yetiştirmek ve münzevi bir yaşam sürmek üzere Van'a gitti, Erek Dağı'nda iki senesini geçirdi.^{[64][65]}

1.2 Yeni Said

1925 yılında ortaya çıkan Şeyh Said Ayaklanması'na destek verdiği iddiasıyla Burdur'a sürgün edilen Said Nursî,^{[66][67]} yargılandığı mahkemede, Şeyh Said'e yazdığı mektupta

Yaptığımız mücadele kardeşi kardeşe öl-

dürtmektir ve neticesizdir. Türk milleti İslâmîyet'e bayraktarlık etmiş, dini uğrunda yüz binlerle, milyonlarla şehid vermiş ve milyonlar veli yetiştirmiştir. Binaenaleyh **"kahraman ve fedakar İslam müdafilerinin torunlarına, Türk milletine kılıç çekilmez"** ve ben de çekmem."^[68]

şeklinde görüşünü bildirdiğini söyleyerek kendisini savunmuştur. Said Nursî Burdur'da Nur'un İlk Kapısını, 1926'da sürüldüğü Barla'da ise Sözler, Mektûbat ve Lem'alar'ın da büyük bölümünü yazmıştır.

Buradaki faaliyetleri şüpheli bulunarak 1934'te Isparta'ya sürüldü. 1935 yılında "gizli cemiyet kurmak, rejimin temel düzenini yıkmak" iddiasıyla Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesinde aleyhinde dâvâ açıldı ve Tesettür Risalesi'nden dolayı kendisi on bir ay, on altı öğrencisi de altı ay hapse mahkûm edildi.^[69] 1936'da Hapis cezasının bitiminden sonra 7 yıllığına Kastamonu'ya sürüldü.

1943 yılında 126 talebesiyle birlikte "rejimin temel düzenini yıkmak" iddiasıyla tutuklanarak Denizli hapisanesine sevk edildi. 9 ay tutuklu kaldı. Beraat etti. Daha sonra *Emirdağ'a* götürülerek burada zorunlu ikâmete mahkûm edildi. 1947 yılında aynı suçlamalarla tekrar tutuklanarak 54 talebesiyle birlikte Afyon hapisanesine sevk edildi. Yaklaşık 20 ay hapiste kaldı. Buradan tekrar *Emirdağ'a* götürüldü.

1.3 Üçüncü Said

1952'de *Gençlik Rehberi* isimli eseri hakkında açılan dava münasebetiyle İstanbul'a geldi ve bu davadan beraat etti. 1953'te *Emirdağ'a* döndü. İkinci defa İstanbul'a geldi ve üç buçuk ay burada kaldı. Bundan sonraki hayatı genellikle *Emirdağ* ve *Isparta'da* geçti.

Bu dönemde, yazımı tamamlanmış olan Risale-i Nur'un farklı kesimlerden insanlara ulaştırılmasıyla ilgilenmiştir. Bu amaçla birçok şehir ve köylerde el ile yazılan risalelerin okunması, okutulması, bazı merkezlerde risalelerin daktilo ile çoğaltılması; Ankara, İstanbul ve doğu illerini de kapsayacak şekilde risalelerin bütün toplumsal tabakalara ulaştırılması işleri ile ilgilenmiştir. Yine bu dönemde mahkemelerden iade edilen Nur Risaleleri ve bazı illerde bir kısım Nur Talebelerine dava açılması sebepleriyle resmi makamlarla görüşmeleri olmuştur. 1950 yılında iktidara gelen *Demokrat Parti* hükümetinin Risale-i Nur hareketine olumsuz bakmaması ve yayımlanmasına engel olmaması sebebiyle, risaleler bu dönemde matbaalarda basılmış Anadolu'nun yanında Mısır, Pakistan, ABD, İtalya gibi çeşitli ülkelere de gönderilmiştir.^[70]

1.4 Ölümü ve mezar yeri

23 Mart 1960'ta Şanlıurfa'da vefat etti. Urfa Halil-ur Rahman Dergahı'na defnedildi. 27 Mayıs Darbesi sonrasında 12 Temmuz 1960'ta cuntanın emriyle mezarı

yıktırıldı.^[19] Naaşı konusunda yapılan iddialara göre İsparta'ya götürülerek şehir mezarlığına gizlice defnedilmiştir. Vasiyeti üzerine 1969'da bir-iki talebesi tarafından açılarak, cesedi kendileri dışında kimsenin bilmediği bir yere gömülmüştür.^[19] Soner Yalçın ise *Beyaz Müslümanların Büyük Sırrı Efendi 2* adlı kitabında naaşın Urfa'dan alındıktan sonra cesedin Kıbrıs açıklarında denize atıldığını iddia etti.^[71] Son iddia ise naaşın taşındığı uçakta yer alan Erol Türegün tarafından ortaya atıldı. Buna göre Said Nursî'nin naaşı İsparta-Afyon arasında bir yere gömülmüştür.^[72] Şu an mezarının yeri bilinmemektedir.

1.5 Vasiyeti ve varisleri

- Said Nursi vefatından sonra bıraktığı kitapların *Hizmet-i nuriye ve imaniye* tabir edilen faaliyetlerde kullanma yetkisini varis tayin ettiği talebelerine bırakmıştır.

“Aziz, sıddık kardeşlerim ve varislerim, Ecel gizli olmasından, vasiyetname yazmak sünnettir. Benim metrukatım ve Risale-i nurdan olan benim hususi kitaplarım ve güzel ciltlenmiş mecmualarım ve sair şeylerimin bütünü, Gül ve Nur fabrikaların hey'etine, başta Husrev ve Tahiri olarak o heyetten on iki kahraman kardeşlerime (Kardeşim Abdülmecid, Zübeyir, Mustafa Sungur, Ceylan, Mehmed Kaya, Hüsnü, Bayram, Rüştü, Abdullah, Ahmed Aytimur, Atif, Tillolu Said, Mustafa, Mustafa, Seyyid Salih) vasiyet ediyorum. Onlara bırakıyorum ki; emri hak olan ecelim geldiği zaman, benim arkamda o metrukatım, benim bedeline o sadık ve mübarek ellerde hizmeti nuriye ve imaniyede çalışsın ve istimal etsin.”^[73]

Vasiyetname de geçen varis talebelerin tam isimleri

Abdülmecid Nursi, Zübeyir Gündüzalp, Mustafa Sungur, Ceylan Çalışkan, Hüsnü Bayramoğlu, Bayram Yüksel, Abdullah Yeğin, Salih Özcan, Ahmed Aytimur, Mehmet Kaya, Mustafa Gül, Said Özdemir, Atif Ural.

Bazı yayınevlerinin Risale-i Nur külliyatını sadeleştirme ve farklı tarzlarda neşretmesi nedeniyle Bediüzzaman'ın varis tayin ettiği talebeleri Risale-i Nur'un bu tarzda basımının yanlış olduğunu bildirmişler, bu kapsamda Risale-i Nurların orijinalliğinin korunması için Kültür Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü tarafından çalışma başlatılmış devlet koruması altına alınmıştır.^[74] Fakat daha sonra bazı Risale-i Nur talebeleri^[75] ve CHP'nin iptal istemiyle AYM'ye başvurmasıyla devlet koruması Danıştay tarafından kaldırılmıştır.^[76]

- Kabrinin yerini bir iki talebesinden başka kimsenin bilmesini istememiştir.^{[77][78]} 23 Mart 1960'ta

Şanlıurfa'da vefat ettiğinde, Urfa Halil-ur Rahman Dergahı'na defnedildi. 27 Mayıs Darbesi sonrasında, 12 Temmuz 1960'ta askerî cuntanın emriyle mezarı yıktırılmış, Nursinin naaşı bilinmeyen bir yere nakledilmiştir.^{[19][79]}

- Risale-i Nurların devlet eliyle diyanet tarafından basılmasını arzu etmiştir. 2014 yılında Diyanet Yayınları, ilk olarak Risale-i Nur Külliyatından *İşaratü-l İ'caz*'ı^[80] ve ilerleyen dönemlerde de diğer bazı eserleri basmıştır.^[81]

2 İnanç ve düşünce yapısı

- Said Nursî klasik İslamcılara benzer şekilde batıdan Fen ve sanatın alınması, ancak batının batıl fikirleri, sefih ve ahlaksız kültürlerinin reddedilmesi taraftarıdır.^[82]
- Said Nursi menfi ve ırk milliyetçiliğine karşı çıkmış Avrupalının bir illeti olarak "zehr-i katil" gözüyle bakmıştır. Avrupalının bu fikri İslam içine atmasını ise Müslüman milletleri birbirinden ayrılmasını sağlamak olarak görmüştür.^[83] Asya kıtasında Müslüman milletlerin menfi ırkçılık fikriyle ayrılmasını engellenmesi için fen ve İslam ilimlerinin birlikte okutulduğu İslam üniversitesi kurulması gerektiğini söylemiştir.^[84]
- Ona göre mutlak adalet şeriatla mümkündür fakat ihtilal şeklinde toplumu kamplara bölerek asayiş bozmak tarzında olmadığını söylemektedir.

"Şeriatın bir hakikatına, bin ruhum olsa fe-da etmeğe hazırım! Zira şeriat, sebep-i saadet ve adâlet-i mahz ve fazilettir. Fakat ihtilâlçilerin isteyişi gibi değil."^[85]

Aynı zamanda şeriatın cumhuriyete muhalif olmadığını dört halifenin hem "*reis-i cumhur*" hem "*halife*" olduğunu ifade etmiştir.

"Hulefa-i Raşidîn hem halife hem reis-i cumhur idiler. Sıddık-ı Ekber (R.A.) Aşere-i Mübeşşere'ye ve Sahabe-i Kiram'a elbette reis-i cumhur hükmünde idi. Fakat manasız isim ve resim değil, belki hakikat-ı adaleti ve hürriyeti şer'iyeyi taşıyan mana-yı dindar cumhuriyetin reisleri idiler."^[86]

Said Nursî değişik yerlerde Komünizm ve Bolşevizm'in insanlık üzerindeki yıkımları üzerinde durur ve onları ahir zamanın büyük deccalı olarak niteler.^{[87][88]}

- Said Nursi Cumhuriyet taraftarı olduğunu söyler ve kendisini dindar Cumhuriyetçi olarak adleder. Eskişehir mahkemesinde “**Cumhuriyet hakkında fikrin nedir?**” sorusuna şöyle cevap verir:

“...sizler daha dünyaya gelmeden evvel benim dindar bir Cumhuriyetçi olduğumu elinizdeki Tarihçe-i Hayatım ispat eder...O zaman şimdiki gibi, hâli bir türbe kubbesinde inzivada idim. Bana çorba geliyordu. Ben de tanelerini karıncalara verirdim, ekmeğimi onun suyuyla yerdim. İştienler benden soruyordular. Ben de derdim: Bu karınca ve arı milletleri cumhuriyetçidirler. **O cumhuriyetperverliklerine hürmeten, tanelerini karıncalara verirdim.**”^{[89][90]}

Fakat Said Nursî Cumhuriyet öncesi ve sonrası siyasi otoritelerle problemlidir. Cumhuriyete karşı olmamakla birlikte devrimler, özellikle de tekke ve zaviyelerin kapatılması, kılık kıyafet devrimi ve şeriat kanunlarının ilgası anlamına gelen laikliğe karşı çıkmıştır.^[91] Ahir zaman fitnesi olarak gördüğü bu durum karşısında imanı kuvvetlendirmeye dönük eserler yazmaya ve bu konuda çalışmaya yönelir.

- Risale-i Nur'u Kur'anın bir nevi tefsiri olarak ifade eden Nursi, ayetlerin değişik mana tabakaları bulunduğunu söyler. Bu mana tabakalarından bazılarında ulaşmada Cifr ve ebced yöntemlerini kullandığı da olmuştur. Örneğin bu yorumlardan birisine göre Fil suresinde Ebrehe ordusuna atılan “pişirilmiş taşlar” ifadesi ikinci dünya savaşında atılan bombalara işaret etmektedir.^[92]
- Said Nursî'ye göre “dabbe”; geçmiş zamanlarda firavun'un kavmine çekirge afatı, bit belası ve kabe tahribine çalışan Ebrehe kavmine ebabil kuşları musallat olduğu gibi bu zamanda da anarşistlik ile fesada giden ve dinsizliğe, küfür ve küfrana düşen insanların akıllarını başlarına getirmek hikmetiyle arzdan bir hayvan çıkıp musallat olacak.Bu hayvanın tek bir şahıs değil taife-i hayvaniye olduğunu söyler.^[93] Dabbenin yeşil maymun denilen hayvandan yayılan AIDS hastalığı olduğu yönünde bazı Nurcular arasında görüşler vardır.
- Said Nursi, kadınların fitraten tesettüre ihtiyacı olduğunu ^[94] ve Şeriata göre kadınlara mirastan erkeğin yarısı kadar pay verilmesinin hak ve adalete uygunluğunu düşünür.

3 Kitapları

Uluslararası arenada düzenlenen Risale-i Nur ve Said Nursî konulu sempozyumlarda yayınlanan

bildirilerde^{[95][96]}, Said Nursî'nin risalelerindeki fikirlerin, felsefik ve alegorik anlamlar taşıyan Kuran Tefsirleri olduğu ifadelerine yer verilmiştir.^[97]

Risale-i Nur Külliyyatı

- Sözler
- Mektubat
- Lem'alar
- Şualar
- Tarihçe-i Hayat
- Barla Lahikası
- Kastamonu Lahikası
- Emirdağ Lahikası
- İşaratü-l İ'caz
- Mesnevi-i Nuriye
- Sikke-i Tasdik-i Gaybi
- Asa-yı Musa
- Zülfikar
- Sirac-ün Nur
- Tılsımlar
- İman ve Küfür Muvazeneleri

Eski Said Dönemi Eserleri

- Âsâr-ı Bedîiyye
- Kızıl İcaz ve Talikat
- Rumuzat-ı Semaniye
- Muhakemat
- Münazarat
- Hutbe-i Şamiye
- İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnamesi

4 Nur Cemaati

Nur Cemaati, Said Nursî'nin ^{[98][99]} risalelerinde açıkladığı fikirlerine dayanan, 20. yüzyıl başlarında doğan *İslâmî* harekettir. Said Nursi takipçilerini ifade etmek için “Nur talebeleri” ve *Nurcu* tabirlerini kullanmıştır.^[100] Nur Cemaati *Nur risalelerinde* yazılan görüşler çerçevesinde, itikâdi ve fıkhi bakımdan *Sünnî İslâm*'a bağlıdırlar. Nurculuk, belirli dua ve zikirleri olmakla birlikte *tasavvufi* bir *tarikât* değildir. Said Nursî'den sonra Nur Talebeleri farklı eğilim ve liderlikler etrafında toplanan değişik gruplar oluşturmuşlardır.

Cemaatin ana faaliyeti “Hizmet-i imaniye ve Kur'aniye” adını verdikleri *Risale-i Nur*'ların okunması, yorumlanması ve çoğaltılıp yayılmasıdır. Cemaatte abi, kardeş gibi kavramlar kullanılır. Çoğunlukla emir-komuta gibi, kesin bağlılık gerektiren kurallar olmamakla birlikte meşveret kararlarına hürmet etmeyi gerektiren bir anlayışın hakim olduğu söylenebilir. Nur Risaleleri'ndeki konuların başkalarına anlatılması ve bunun için oluşturulan ev, yurt, yayım faaliyeti gibi kurumsal yapı ve faaliyetlere ise *Hizmet* denilmektedir.

Nur cemaati, yaşanan zaman diliminin ahirzaman olduğu, bu zamanda komünist-materyalist felsefenin (maddiyunluk) ilmi de arkasına alarak imana karşı büyük bir yıkım (deccaliyet) faaliyeti içerisinde olduğu, bu zamanda en önemli görevin “Hizmet-i imaniye ve Kur'aniye” adı verilen Risale-i-nur yoluyla iman kurtarma olduğuna ve bu hizmetin Mehdi'nin birinci ve en büyük görevi olduğuna inanır. Mehdinin diğer görevleri ise imanın hayata geçirilmesi, hilafet'in ihyası ve şeriat'tır.^{[101][102]}

5 İlgili film ve biyografiler

- Hür Adam
- Allah'ın Sadık Kulu
- Tarihçe-i Hayat, Bediüzzaman Said Nursi
- Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursi, Necmeddin Şahiner, Yeni Asya Yayınları
- Arşiv Belgeleri Işığında Bediüzzaman Said Nursi ve İlmi Şahsiyeti (1,2,3,4,5), Ahmet Akgündüz
- Çizgilerin Diliyle Bediüzzaman Said Nursi
- Bediüzzaman Said Nursi, Necip Fazıl Kısakürek
- Son Devrin Din Mazlumları, Necip Fazıl Kısakürek
- Dar-ül Hikmet-ül İslamiye, Diyanet Vakfı yayınları
- Bediüzzaman Said Nursi / Hayatı Tefekkürü Mücadelesi, Yavuz Bahadıroğlu, Nesil yayınları

- Zindanda Şahlamış, Yavuz Bahadıroğlu
- Mufassal Tarihçe-i Hayat, Abdülkadir Badıllı (3 cilt)
- Risale-i Nur Müellifi Bediüzzaman Said Nur - Hayatı, Eserleri, Mesleği / Eşref Edip

6 Kaynakça

- [1] Said Nursî. "İlk Hayatı". *Tarihçe-i Hayat*. Envar Neşriyat. s. 30. “BEDİÜZZAMAN SAİD NURSÎ (Rumi 1293) tarihinde Bitlis Vilayeti'ne bağlı Hizan Kazası'nın İspahit Nahiyesi'nin Nurs Köyü'nde doğmuştur. Babasının adı Mirza, anasının adı Nuriye'dir.”
- [2] Said Nursî. “Konferans”. *Sözler*. Envar Neşriyat. s. 750. “Nihayet, hem Türk gençliğine, hem umum Müslümanlara ve beşeriyete Kur'anî bir rehber ve bir mürşid-i ekmel olacak bir eserin Bediüzzaman Said Nursî'nin Risale-i Nur eserleri olduğu kanaatine vardık.”
- [3] Said Nursî. “3. Remz”. *Şuâlar*. Envar Neşriyat. s. 736. “Öyle de; diğer bir ismi olan Bediüzzaman lakabına dahi “ez-zaman” kelimesiyle...”
- [4] “Bediüzzaman ve Risale-i Nur Hizmeti”. 13 Mart 2016 tarihinde kaynağından arşivlendi. <http://web.archive.org/web/20160313205223/http://www.risalesohbet.net/genel/bediuzzaman-ve-risale-i-nur-hizmeti.html>. Erişim tarihi: 04 Haziran 2016.
- [5] Yavuz Bahadıroğlu/Bediüzzaman Said Nursi https://books.google.com.tr/books?id=8KzEAwAAQBAJ&pg=PP5&lpg=PP5&dq=gazi+said+nursi&source=bl&ots=bXFJ3bpLQO&sig=PrPZAvnEOmLhKV6ntoASkhTz7mc&hl=tr&sa=X&ved=0ahUKEwjCw_T15s_PAhUHDcAKHcJMAAnQQ6AEIMDAE#v=snippet&q=alaykumandan%C4%B1&f=false
- [6] Abdülkadir Badıllı/Mufassal Tarihçe-i Bediüzzaman I. cild/Takrizler
- [7] Said Nursi Tarihçe-i Hayatı, Envar Neşriyat, s. 107
- [8] Said Nursî. "İlk Hayatı". *Tarihçe-i Hayat*. Envar Neşriyat. s. 47. “İşte pek genç yaşındaki mezkûr hârikulâdeliklere ve bahr-i umman halinde bir ilme mâlikiyetine şahid olan ehl-i ilim, Molla Said'e “Bediüzzaman” lakabını vermiş-tir.”
- [9] Bediüzzaman Said Nursi, İçtimai Reçeteler, İstanbul 1990, C.1, s. 23; Abdülkadir Badıllı, Bediüzzaman Said Nursi: Mufassal Tarihçe-i Hayatı, İstanbul 1990, C. 1, s. 76.
- [10] Said Nursî. “Lemaat”. *Sözler*. Envar Neşriyat. s. 715. “Orada asrın vekili, burada Said-i Nursî...”
- [11] Said Nursî. “Onaltıncı Mektub”. *Mektubat*. Envar Neşriyat. s. 36. “Eğer dersiniz: Sana Said-i Kürdî derler. Belki sende unsuriyet-perverlik fikri var; o işimize gelmiyor.”

- [12] Said Nursî. *Kastamonu Lahikası*. Envar Neşriyat. s. 40. "Ve bu kalbî muhabbet hürmeti için olacak ki; bin üçyüz yirmialtı (1326) senesinde Hazret-i Üstad'ın "Bediüzzaman Said-i Kürdî" lakabı altında Karadeniz seyahatında iki hizmetkârı ile İnebolu'yu ziyaret ederek..."
- [13] Necmeddin Şahiner. *Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursi*, Yeni Asya Yayınları.
- [14] Lem'alar, 26. lem'a, syh: 265
- [15] Tarihçe-i Hayat sf. 150
- [16] Said Nursi, Şualar - On Dördüncü Şua s.426
- [17] Lem'alar - 8.Lem'a - Envar Neşriyat s.49
- [18] Said Nursi Tarihçe-i Hayatı - Isparta Hayatı - Envar Neşriyat s.525
- [19] Konuşan yalnız hakikattir
- [20] Said Nursi Tarihçe-i Hayatı, Envar Neşriyat, s. 32
- [21] Risale-i Nur Külliyyatı, Tarihçe-i Hayat | Birinci Kısım : İlk Hayatı
- [22] Bediüzzaman Said Nursi, Sikke-i Tasdik-i Gaybi, Germany 1994, s. 68.
- [23] Bediüzzaman Said Nursi, İçtimai Reçeteler, İstanbul 1990, C.1, s. 10.
- [24] Bediüzzaman Tarihçesi, Abdurrahman, İstanbul 1919, s.10-12
- [25] Sikke-i Tasdik-i Gaybi Osmanlıca, s.62
- [26] Emre Aköz, Bir rüya gördü hayatı değişti, Sabah
- [27] Bediüzzaman Said Nursi ve Şeyh Ahmed Sirhindi
- [28] 4. Sadık Albayrak, Son Devrin İslam Akademisi, İstanbul 1972, s. 198.
- [29] Boğaziçi Üniversitesi, Atatürk Enstitüsü, Said Nursi biyografisi
- [30] Tarihçe-i Hayat | Birinci Kısım : İlk Hayatı | 30
- [31] Tarihçe-i Hayat | Birinci Kısım : İlk Hayatı | 41
- [32] Bediüzzaman Said Nursi, İçtimai Reçeteler, İstanbul 1990, C.1, s. 23
- [33] Abdülkadir Badıllı, Bediüzzaman Said Nursi: Mufassal Tarihçe-i Hayatı, İstanbul 1990, C.1, s.76
- [34] Said Nursi, Emirdağ Lahikası, s.229
- [35] Said Nursi, Tarihçe-i Hayat, s.41
- [36] Horhor Medresesi'nin varlığı hakkında
- [37] Horhor Medresesi hakkında
- [38] Horhor Medresesi
- [39] Abdurrahman Nursi, Bediüzzaman'ın Hayatı, 1993, s. 45
- [40] Abdülkadir Badıllı, Bediüzzaman Said Nursi: Mufassal Tarihçe-i Hayatı, 1990, C.1, s. 142
- [41] Said Nursi, Asar-ı Bediyyât, s.331.
- [42] Tarihçe-i Hayat | Birinci Kısım : İlk Hayatı | 45
- [43] İslam Ansiklopedisi, cilt: 35, sayfa: 565
- [44] <http://m.sorularlarisale.com/index.php?kulliyat&risale=1580>
- [45] Latif Salihoglu, Yeni Asya, Teşkilât-ı Mahsusa yalancıları
- [46] http://www.radikal.com.tr/yazarlar/oral_calislar/said_i_nursi_ataturk_ve_vana_universite-1113904.
- [47] Mevzuat Dergisi, 1998-08-02
- [48] İslam Ansiklopedisi, cilt: 35, sayfa: 566
- [49] Said Nursi Tarihçe-i Hayatı, Envar Neşriyat, İstanbul 1995, pages 114-115
- [50] Sinan Meydan (31.12.2010). "İŞTE HÜR ADAMIN GERÇEK ÖYKÜSÜ" (Türkçe). odatv.com. 13 Kasım 2014 tarihinde kaynağından arşivlendi. <http://web.archive.org/web/20141113023632/http://www.odatv.com/n.php?n=iste-hur-adamin-gercek-oykusu-3112101200>. Erişim tarihi: 31 Ağustos 2011.
- [51] Tarık Zafer Tunaya, Türkiye'de Siyasal Partiler
- [52] F.Gülen Davası, Savcılık iddianamesi, Nurculuğu Tarihsel Gelişimi
- [53] Kürtçülük, 1787-1923, Bilal Şimşir
- [54] Mustafa Nezihi Polat, Mülâkat, Erzurum 1964, s. 30-34
- [55] Necmeddin Şahiner, Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursî, İstanbul 1979, s. 214-216.
- [56] Yanlış tanıtılmaya çalışılan bir dahi: Said Nursi, Ahmet Akgündüz
- [57] Tunaya, Tarık Zafer, *Türkiye'de Siyasal Partiler*, Hürriyet Vakfı Yay., İstanbul, 1988, cilt 2, s.182.
- [58] Köprü Dergisi, 72. Sayı, *İslâm'ın Siyasallaşma Sürecinde Cemiyet-i Müderrisin'den Teâlî-i İslâm'a*
- [59] Said Nursi Tarihçe-i Hayatı, Envar Neşriyat, s. 138
- [60] 45. Necmeddin Şahiner, Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursi, İstanbul 1994
- [61] Özakman, Turgut; Vahdettin, M. Kemal ve Milli Mücadele
- [62] TBMM Zabıt Ceridesi'nin 9 Kasım 1338/1922 Perşembe tarihli nüshası
- [63] İlk hayatı
- [64] Bediüzzaman Said Nursi, Emirdağ Lahikası, 1994, s. 439.
- [65] Abdülkadir Badıllı, Bediüzzaman Said Nursi: Mufassal Tarihçe-i Hayatı, İstanbul 1990, C. 1, s. 457
- [66] Din Işığı Altında Nurculuğun İçyüzü, Faruk Güventürk, Okat Yayınevi, İstanbul 1964.

- [67] - Beyanat ve Tenvirler s. 19
- [68] - Osmanlıca teksir Asa-yı Mûsa, s. 250
- [69] Mevzuat Dergisi, Sayı:8, Ağustos 1998
- [70] Said Nursi Tarihçe-i Hayatı - Isparta Hayatı - Envar Neşriyat s.527
- [71] Nursi'nin ilk mezarını böyle parçaladılar, <http://www.haber7.com>, Erişim: 21.02.2013
- [72] 52 Yıl Sonra Said Nursi'nin Mezarında Flaş Gelişme, <http://www.bitlisnews.com>, Erişim: 21.02.2013
- [73] Said Nursi (2013). "Vasiyetnamemdir". *Emirdağ Lahikası*. RNK Neşriyat. s. 141.
- [74] <http://www.yeniakit.com.tr/haber/risale-i-nur-tesekkuru-42280.html>
- [75] Kazım Güleçyüz: Yaşadıklarımız, 2004 MGK kararlarının yansımalarıdır
- [76] <http://www.yeniakit.com.tr/haber/aym-risale-i-nur-kanununu-iptal-etti-73822.html>
- [77] Emirdağ Lahikası - II sayfa 126
- [78] <http://www.erisale.com/?locale=tr&bookId=10&pageNo=591#content.tr.10.591>
- [79] **Said Nursi'nin Mezarının Sırrı, Necmeddin Şahiner**
- [80] Diyanet'in bastığı İşaratül İcaz'da onlarca tahrifat var
- [81] İşte Diyanet'in bastığı Sözler
- [82] http://www.sorularlarisale.com/makale/12668/ey_bu_vatan_gencleri_frenkleri_taklide_calismayiniz_aya_avrupanin_size_ettikleri_hadsiz_zulum_ve_adavetten_sonra_hangi_akilla_onlarin_sefahet_ve_batil_efkarlarına_ittiba_edip_emniyet_ediyorsunuz_nasil_anlamaliyiz.html
- [83] Mektubat, 16. Mektub sy:66
- [84] Emirdağ Lahikası
- [85] Divanı harbi örfi
- [86] **Şualar, On İkinci Şua.**
- [87] Mektubat, Yirmi Sekizinci Mektup, s.353
- [88] <http://www.koprudergisi.com/index.asp?Bolum=EskiSayilar&Goster=Yazi&YaziNo=882>
- [89] Tarihçe-i Hayat syf:58
- [90] <http://www.erisale.com/?locale=tr&bookId=14&pageNo=58#content.tr.14.58>
- [91] <http://www.fikirbahcesi.org/muceddidler/deccal-sufyan-ve-rejimi.html>
- [92] <http://www.risaleinurenstitusu.org/index.asp?Section=Enstitu&SubSection=EnstituSayfasi&Date=11/8/2002&TextID=502>
- [93] http://www.sorularlarisale.com/makale/13507/dabbetul-arz_ne_demektir_risalelerde_nasil_gecmektedir.html
- [94] Hem kadınların on adetten altı yedisi, ya ihtiyardır, ya çirkindir ki, ihtiyarlığını ve çirkinliğini herkese göstermek istemezler. Ya kıskançtır, kendinden daha güzellere nispeten çirkin düşmemek veya tecavüzden ve ittihandan korkar; taarruza mâruz kalmamak ve kocası nazarında hıyanetle müttehem olmamak için, fitraten tesettür isterler. Hattâ dikkat edilse, en ziyade kendini saklayan, ihtiyarlarıdır. Ve on adetten ancak iki üç tanesi bulunabilir ki, hem genç olsun, hem güzel olsun, hem kendini göstermekten sıkılmasın
- [95] Köprü Dergisi, Said Nursî'nin Felsefeye Bakışı
- [96] Risale-inur internet sitesi
- [97] İnsanlık onuru için "Adalet" arayışında Risale-i Nur modeli konuşuldu
- [98]
- [99] Said Nursî'nin kendi eserlerindeki isminin doğru yazılışı
- [100] *Bu şuhur-u mübarekede, Nurcuların şirket-i mâneviyesine inşaallah pek çok kudsî servet girecek. Her bir Nurcu, binler lisanla ve yüzer kalemle çalışacak gibi kâr kazanacak.* Emirdağ Lahikası 1, Mektup No: 108, s.1747
- [101] http://www.sorularlarisale.com/makale/12365/bediuzzaman_mehdi_midir.html
- [102] <http://www.bediuzzamansaidnursi.org/merakedilenler/mehdi-ve-mehdiyette-ger%C3%A7%C4%9Ffinin-risalelerdeki-a%C3%A7%C4%B1klamas%C4%B1>

7 Dış bağlantılar

- Eleştiriler Edip Yüksel'in teolojik eleştirileri
- *Köprü* dergisi Bediüzzaman Özel Sayısı, Bahar 2000 (70. Sayı)
- Süleymaniye Vakfı Din ve Fıtrat Araştırmaları Merkezi Nur Risalelerine(Risale-i Nur) Eleştirel Bir Yaklaşım, Abdullah Tekhafizoglu
- Said Nursi Gerçeği Prof.Dr.Abdülaziz Bayındırın eleştirileri
- İstanbul İlim ve Kültür Vakfı Bediüzzaman Said Nursi ve Risale-i Nur Külliyyatı ile ilgili yapılan akademik çalışmaları içeren vakıf sitesi.
- Bediüzzaman Said Nursi sitesi

8 Metin ve görüntü kaynakları, yazarlar ve lisans

8.1 Metin

- **Said Nursî Kaynak:** https://tr.wikipedia.org/wiki/Said_Nurs%C3%AE?oldid=17955901 *Katkıda bulunanlar:* Zfr, Cemyildiz, Pinar, Dbl2010, Erzurumlu İbrahim, Citrat, Lighterside, Eşref, Dbl2010bot, Fagus, Spas, YurikBot, Noumenon, Ugur Basak, Marriex, Bucali, Absar, İncelemelemani, 16, FlaBot, Arab, Ruzgar, KureCewlik81, Yzkoc, Kafkasmurat, Bilgi, Zentuk, Metal Militia, Mukaddime, Filanca, Muhammedcimci, Renegade~trwiki, ASALET KANDADIR, Hasan Sami Bolak, Rgulerdem~trwiki, Dünya şehirlri, Ozerius, Viki-yazar, Nurs~trwiki, Nestal, Ahmetan, Matt~trwiki, Binner, Nosferatü, Zorba~trwiki, Esrefatak, Atakhan, Mansur.arisoy, Ersun, Obirtarihci, Tarih, Nihan, RepublicX, Khutuck, Dünya vatandaşı, Enesener, LandSCape, Omulu, Kibele, Kertenkelebek, Mskyriider, Delamorenna, Cat, Sevketkeser, Martianmister, Malkocoglus02, Thijs!bot, Krkzn, Vito Genovese, Anerka, Drtamercoskun, CommonsDelinker, Abuk SA-BUK, Tema, Enegram, Mustafadindar, Hedda Gabler (eski), Kahvelam, Mach, Waysbe, Hasanbek, OzzyPh, Düşünenadam, AdolfHitler, Sinimmar, Eldarion, Plenumchamber, Görkemutku, VolkovBot, Maderibeyza, Elmacenderesi, Acengiz, Arinna'l, Gökhan, Levent, Vedat Demir, Ravages, Armand Sağ~trwiki, Bora, Aytac2961, Sakhalinio, Biroybil, Deliveren, SieBot, Vikiçizer, Alfodizyak, Ozcuysal, Yabancı, Yorgunpiyade, Demokratdoktor, Dsmurat, Sağlamcı, Tuz, Muteheyyic, Mızrak, Xyzblood, Sabri76, Bulgu, Recep Tunca Can, Abcdeniz, Bruno Giordano, Lakavor, Takabeg, KucukCAYkasiklari, Kemal K., Melihsen, Yalhi, Elgifari, Cobija, Midnight.exe, Tullab, Suayiptokac, PSamathideS, DorganBot, Sauer~trwiki, Emirkalyoncu~trwiki, Hewaledelal, Mehmettorun, Sayginer, İnfantry42, Ahmed bora, Myrat, Brkaya, Terennum, Sasmazn, SpBot, Ceng, Kuz, Bendeinur, Akbilen, Baharyakin, Théoden, Kremlins, Amirobot, Luckas-bot, Superyetkin, ByEGT, Oğuzhan, Tdemir87, Durkin, Suleymankaptan09, Kudelski, Yakamoz51, İbrahim Dede, Sadrettin, Merube 89, Txrazy, Kamuran otukenli, Reality006, Veyyahs, Soreja0356, Oğuzhan, Serhatsatir, Hifceelik, Khutuck Bot, CnkALTDS, Ahmet Mirza Özdemir, İzak, No-one, Kılıç46, Dr. Coal, Rapsar, Cekli829, Captain Bradley, İnsanperver, Türk Süvarisi, Fehimkoc, Taysin, Canuni, SuiGeneris, Oskan001, Son kahraman, Kanuni41, Reob, Dinamik-bot, Koc61, Akil13, NKOzi, Crazyeye, Ekrem Köksal, Atom Karınca, Erbil1, Mimar77, Myviki, Gokhandiler, Nazif İLBEK, Poincaré, Evdenevesec, EmausBot, Alsace38, Erasmus.new, YBot, GAWB, Esc2003, Ahmedyolcu, Quantoholic, Lu~trwiki, Bluefin, Egıt~trwiki, DR.Child, KumulBot, WikitanvirBot, AnıL06, ChuispastonBot, FoxBot, Mert1638, Hedda Gabler~trwiki, Dilores, Manubot, Sozdarbilen, Arinmed, Vitruvian, Uğurkent, Satafania, By.Kutlu, Jeune~trwiki, İsmet5, Ullierlich, Dr-gulcu, MerIlwBot, Abdullahal, Westnest, Enemyx, Tidy, Ahmet anır, Suleymanyasin, PrincipalKomponent, MEOGLOBAL, Pinkmlover, Beyaz Zenci, Avanakaptı, Aeakpinar, Maurice Flesier, Mehmethabip, Musty58, Roxyy, Zohak, Asafil, Sêfkarı, AlexandreManette, Wilius, Gezginrocke, Eğitmen, Muratero, Pusluvadi, Asimarslan, Kabagana, Nebra, E4024, Hüseyin Gönülseven, Kolega2357, Adok~trwiki, Peykbot, Gray Budgie, Abalcio, Çağlarctr, Bozkurt60~trwiki, Aydinccick2003, Mhmtyldrm, Kinpiefe, Kelkerem, Addbot, Enginckc, Jumpsax, Kocumyigidim, Yozer1, Beyazmavi, Gülistan Altınüzük, Battalari, Saidk, Omersagir, Nuryolcusu11, Asım Karlıdağ, Bediüzzaman, Dilan koç, Siyarizma, Sinanyildirim94, Mavrikant, Ufuk aslan 1997, Vaytek, Yagmurlukorfez, Ayrıntılı Bilgi, Şairdeliömer, Guven.cankiri, Bilal Bildirici, Hsn.kckf, Mgnurs, Turgut46, Ahmet Turhan, Teacher0691, Yasirkilic, Diyapazon, Ztanman, Sebriko, Wikiyazmani, Okanfan, İshak ektiren, Mustafa Serdar Doğan, Mahmut5872, FabulaFortis, Zgrzcn21, ErginCogun, İbrahimyüksel44, Nushirevan11, Xweka, Batuhanaks66, Suad okur, İmproper 93.improper, İSİMSİZİM 333, Scorpi~trwiki, Fhex, Dede1453alevi, Méarchlár, Polat2400, Xwedéda, Ahmet Faruk Karaca, Lelelele 2, HakanİST, Rüstem777, Yasarcanakmaz, Adem20, Haziran14, Tukiwedip, Tchüseyin, Ahmetsaidaks0y1, BilgeKağan1071, Sultan Galiyev, Terkimasiva, Bloodyflower, Hgfghg, BekirArslan, Mayk789, Yasin3453, Anyela23, Sputnik1907, Nukteolog, Merhabaviki, Turkuaz1419, Serhatsoriki, Bilgeadam06, Kmıstafasaid, İrkçıBleda, Emin6535, Niveles, Dava42, II. Niveles, Locos Turcos, Fatih'ul kürre-i zemi, Meczubuzaman, ÖÇS, Hakan Duran, Said agjd, Eneskan13, Çakırbeyli1, Erkaneeerol ve Anonim: 672

8.2 Resimler

- **Doşya:Anticommunist_Logo.svg Kaynak:** https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b3/Anticommunist_Logo.svg *Lisans:* CC BY-SA 3.0 *Katkıda bulunanlar:* Yükleyenin kendi çalışması *Özgün yazarı:* Original remastering by Antonu
- **Doşya:Commons-emblem-scales-red.svg Kaynak:** <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d6/Commons-emblem-scales-red.svg> *Lisans:* CC BY-SA 3.0 *Katkıda bulunanlar:* ` + ` *Özgün yazarı:* GNOME icon artists, Jorge 2701
- **Doşya:Flag_of_Turkey.svg Kaynak:** https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b4/Flag_of_Turkey.svg *Lisans:* Public domain *Katkıda bulunanlar:* Turkish Flag Law (Türk Bayrağı Kanunu), Law nr. 2893 of 22 September 1983. Text (in Turkish) at the website of the Turkish Historical Society (Türk Tarih Kurumu) *Özgün yazarı:* David Benbennick (original author)
- **Doşya:Flag_of_the_Ottoman_Empire.svg Kaynak:** https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/35/Flag_of_the_Ottoman_Empire.svg *Lisans:* Public domain *Katkıda bulunanlar:* <http://www.vicmart.com/ext/en/exrw/item=1416> - Ottoman medal from 1850 *Özgün yazarı:* `DsMurattalk`
- **Doşya:Mawlana_Rumi'{}s_cropped.png Kaynak:** https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f2/Mawlana_Rumi%27s_cropped.png *Lisans:* CC BY-SA 3.0 *Katkıda bulunanlar:* Yükleyenin kendi çalışması *Özgün yazarı:* Toksoz
- **Doşya:Question_book-4.svg Kaynak:** https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/64/Question_book-4.svg *Lisans:* CC-BY-SA-3.0 *Katkıda bulunanlar:* Created from scratch in Adobe Illustrator. Originally based on Image:Question book.png created by User:Equazcion. *Özgün yazarı:* Tkgd2007

- **Dosya:Wikiquote-logo.svg** *Kaynak:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fa/Wikiquote-logo.svg> *Lisans:* Public domain *Katkıda bulunanlar:* Yükleyenin kendi çalışması *Özgün yazarı:* Rei-artur
- **Dosya:Wikisource-logo.svg** *Kaynak:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4c/Wikisource-logo.svg> *Lisans:* CC BY-SA 3.0 *Katkıda bulunanlar:* Rei-artur *Özgün yazarı:* Nicholas Moreau

8.3 İçerik lisans

- Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0